

SCHOOLLEIDERS AAN HET WOORD

Welk punt geven schoolleiders het schoolleidersregister?

Sinds vorig jaar moet je als schoolleider als vakbekwaam geregistreerd staan bij het schoolleidersregister. Zinvol? Leidt het schoolleidersregister tot beter onderwijs? Of is het de zoveelste papieren tijger? Hoe oordelen schoolleiders over het register?

‘Volgens mij is het schoolleidersregister bedoeld om ervoor te zorgen dat mensen die zich dag in dag uit bezighouden met de ontwikkeling van kinderen zichzelf ook blijven ontwikkelen. Als dat inderdaad het doel was, vind ik het een goede opzet.’ Aldus Arabella Ganzeman, directeur van basisschool Floralaan in Eindhoven.

Arabella is zij-instromer. ‘Toen ik in 2010 mijn diploma vakbekwaamheid haalde, heb ik me meteen ingeschreven. In 2014 heb ik me geregistreerd en vorig jaar ben ik opnieuw geregistreerd.’ Dat was bepaald geen formaliteit, zegt ze. ‘Het was veel werk. Binnen onze koepel hebben we ervoor gekozen een gezamenlijk, op maat gemaakt opleidingstraject te volgen. Dat traject behandelde vooral bedrijfsvoeringaspecten. Voor mij was dat jammer, want daar weet ik al het nodige vanaf. Ik had liever

ARABELLA GANZEMAN: ‘REGISTER LEIDT NIET PER DEFINITIE TOT BETER ONDERWIJS’

“ Registratie gaat me helpen op de arbeidsmarkt, dacht ik. Niet dus. ”

meer verdieping gehad op het gebied van onderwijs. Dat gezegd hebbende: samen leren en aan projecten werken heeft voordelen. Je wordt er samen wijzer van.’

GEEN BETERE KANSEN OP ARBEIDSMARKT

Het schoolleidersregister leidt volgens Arabella niet per definitie tot beter onderwijs. ‘Wat tot beter onderwijs leidt, is dat je als

schoolleider bezig bent met de ontwikkeling van jezelf maar ook van je team en dat je als school continu beter wilt worden in wat je doet, namelijk aansluiten bij wat kinderen nodig hebben.’ Zodra ze was afgestudeerd als vakbekwaam schoolleider registreerde Arabella zich. ‘Ik dacht: Dat gaat me helpen. Ik ben dan meer waard op de arbeidsmarkt. Niet dus. Het leverde me nul extra waarde op. Het kostte me als zij-instromer veel moeite om in het onderwijs aan de slag te gaan. Het onderwijs is een heel gesloten bolwerk. Aanvankelijk vond ik zelfs geen werk. Daarom heb ik, nadat ik was afgestudeerd, mijn stage verlengd. Onbetaald, om ervaring op te doen. Dat resulteerde in een vervanging van een andere directeur en een aanbevelingsbrief. Pas toen ik die meestuurde met sollicitatiebrieven werd ik op gesprek uitgenodigd.’

LOGGE ORGANISATIE

Het op peil houden van je kennis als schoolleider vergt behoorlijk wat tijd. ‘Wij gingen elke drie weken een dag naar school. Daarnaast studeerden we thuis en werkten we aan opdrachten. Ik vond het – in combinatie met een fulltime baan – behoorlijk pittig.’ Wat is je oordeel over het schoolleidersregister, al met al? ‘Wat me opvalt, is dat het een logge organisatie is. Ik heb al een paar keer een vraag gesteld, bijvoorbeeld of een bepaalde studie meetelde voor mijn herregistratie. Ik heb zes weken op mijn antwoord moeten wachten. Begrijp me goed: ik vind het van belang dat schoolleiders zich blijven ontwikkelen en waarschijnlijk lukt dat niet zonder een soort stok achter de deur. Maar misschien kun je dat ook op een andere manier organiseren en het geld dat daarmee vrijkomt steken in het onderwijs.’

Mariëlle Timmerman is directeur van Kindcentrum CBS De Akker in Meppel. ‘Het doel van het schoolleidersregister is om de kennis van schoolleiders actueel te houden, zodat ze de kwaliteit op de scholen kunnen borgen. Zelf ben ik geregistreerd vanaf het moment dat ik mijn diploma voor vakbekwaam schoolleider haalde, nu anderhalf jaar geleden. Vervolgens kon ik meteen mee in het herregistratietraject, omdat mijn collega-directeuren al in dat traject zaten.’

BOMVOL

Met de opleiding tot vakbekwaam schoolleider is veel tijd gemoeid, vindt Mariëlle. ‘Ik heb mijn tijd heel goed moeten indelen. Toen ik de studie deed, was ik plaatsvervangend direc-

MARIËLLE TIMMERMAN: ‘GUN EEN SCHOOLLEIDER DE TIJD AAN HET VAK TE WENNEN’

teur, draaide ik een eigen groep en was ik medeverantwoordelijk voor de schoolontwikkeling. Naast mijn baan – vier dagen in de week – heb ik een gezin. Voor zelfstudie stond tien tot twaalf uur per week. Ik studeerde vooral op mijn vrije dag. Dat was pittig, mijn weken zaten bomvol.’

Wat zou er gebeuren als jij je niet op tijd zou herregistreren? Mariëlle: ‘Weinig, denk ik. Ik ben eager genoeg om mijn kennis op orde te houden. Daarnaast hebben wij binnen onze stichting met meerdere directeuren een mooi intervisiesysteem. We houden elkaar scherp. Zo’n register zorgt voor druk. Kan dat niet anders? Ik vind dat we elkaar nogal op de huid zitten. Je moet iemand die een school gaat leiden de tijd gunnen om te wennen aan het vak. Er komt meer bij kijken dan enkel leiderschap en bedrijfsvoering.’

VINKJE

Zouden stichtingen bij de werving van schoolleiders inschrijving in het schoolleidersregister als sollicitatie-eis moeten stellen? Mariëlle: ‘Ja en nee. Nee, want het gaat toch niet alleen om dat vinkje? Ik hoop dat ik gewaardeerd word om mijn kwaliteiten en dat die gezien worden. Zo kijk ik ook naar mijn leerkrachten. Het

papiertje is noodzakelijk, maar het zegt niet alles. Maar ook ja, want zelf word ik ook liever geholpen door een arts die zichzelf blijft ontwikkelen.’ Wat levert het register volgens jou op? Beter onderwijs? Betere schoolleiders? ‘Ha, dat zou geweldig

Ik betwijfel of herregistratie nou zo nodig is.

zijn! Professionalisering is ieders eigen verantwoordelijkheid. Schoonleider zijn vraagt naast je kennis op peil houden nog zoveel meer kwaliteiten. Zonder liefde voor het vak red je het niet.'

Als je het register een punt zou moeten geven, wat werd het dan? En welke aanbeveling zou je op het rapport zetten? 'Ik zie nog niet goed wat het register oplevert, behalve dan dat ik door geregistreerd te zijn mijn beroep mag uitoefenen. Maar of mijn werkgever er een punt van zou maken als ik me niet opnieuw zou laten registreren? Ik betwijfel het, hij kijkt liever naar de mens achter het vinkje.'

JEROEN NOUWENS: 'REGISTER NEIGT NAAR BETUTTELING'

Jeroen Nouwens, schoolleider van twee Obase-basisscholen in Zierikzee, registreerde zich drieënhalp jaar geleden. 'In september moet ik me al weer herregistreren. Ik heb inmiddels een aantal punten gehaald, maar nog niet allemaal. Binnenkort start een opleiding. Die heb ik in september nog niet afgerond. Daarom heb ik uitstel aangevraagd en dat verzoek is gehonoreerd.'

Jeroen volgt een speciaal voor Obase ontwikkelde opleiding, samen met een tiental collega's. 'Wij wisten wat we wilden leren en hebben vervolgens gezocht bij welke thema's ze het beste pasten. We hebben het dus een beetje naar onze hand gezet. Dat vind ik wel een punt. Ik vind niet dat we opleidingen moeten volgen om thema's te vullen.'

VERKEERDE PRIKKEL

Zijn koepel Obase schudt het bed momenteel flink op. 'We zijn bezig ons onderwijs ingrijpend te vernieuwen en maken ruimte

Wie is het schoolleidersregister eigenlijk om te bepalen aan welke opleiding onze school behoefte heeft?

voor gepersonaliseerd onderwijs. Onder het motto 'practise what you preach' zijn we niet begonnen bij de leerkrachten, maar bij de schoolleiders; zij moeten immers het goede voorbeeld geven. In navolging van ons is het gros van de leerkrachten begonnen aan een soortgelijke opleiding, die aansluit op die van ons.'

Klinkt positief. Mogen we hieruit opmaken dat je een voorstander van het schoolleidersregister bent en er de voordelen van ziet? Jeroen: 'Nee, ik zie de voordelen niet, maar ik ben er ook niet per se op tegen. Wel vind ik het nogal betuttelend. Bovendien zou van het register een verkeerde prikkel kunnen uitgaan, namelijk dat je gaat opleiden puur om de punten maar te halen en niet vanuit intrinsieke motivatie en nieuwsgierigheid. De oprichting van een register is ook niet echt een teken van vertrouwen in de kwaliteit van de schoolleiders. Ik geloof met heel mijn hart dat wij binnen onze stichting met de juiste dingen bezig zijn en de juiste opleiding volgen. Wat nou als het register deze opleiding niet met punten had gehonoreerd? Hadden we hem dan nog gevolgd? Want dan zouden we daarnaast nóg een opleiding moeten volgen die wél punten opleverde. Wie is het schoolleidersregister eigenlijk om te bepalen aan welke opleiding onze school behoefte heeft? Uiteindelijk is onze opleiding goedgekeurd, maar dat heeft het opleidingsinstituut nog het nodige geld en de nodige moeite gekost.'

En dan is er nog het punt van innovatie, aldus Jeroen. 'Stel nou dat je ergens een heel mooie opleiding vindt waar het register nog nooit van heeft gehoord. Die telt dan niet mee – en omdat het ondoenlijk is om je school te runnen en gelijktijdig twee opleidingen te volgen laat je hem schieten. Als het zo werkt, staat het register innovatie eerder in de weg dan dat het die bevordert.'

PATRICIA VAN GELDER: 'HET SCHOOLLEIDERS-REGISTER HEEFT GEEN IDEE VAN WAT ONZ VAK INHOUDT'

Patricia van Gelder is schoolleider van twee basisscholen van Zaan Primair (Zaansstad). 'Een jaar of tien geleden heb ik bij SON IJsselgroep in Utrecht een tweejarige schoolleidersopleiding gevolgd. Ons is toen verzekerd dat het een erkende schoolleidersopleiding was.' Toen Patricia zich vijf jaar geleden probeerde te registreren als erkend schoolleider, bleek dat niet te kloppen; haar opleiding werd niet erkend. 'En dat terwijl ik tijdens mijn opleiding gelijksoortige modules heb gevolgd als collega's die elders een opleiding hadden gevolgd die wél erkend was.' Wat volgde, was een eindeloze reeks telefoontjes en mailtjes, en zelfs een bezoek aan Den Haag. 'Ze boden me een uitweg: een assessment. Die zou één dag duren. Kosten: € 1500. Dat ga ik niet doen, om twee redenen. Allereerst: waarom moet ik bewijzen dat ik een goede schoolleider ben als jullie een fout maken bij de accreditatie? Ten tweede vind ik die kosten – die mijn werkgever overigens zou betalen – absurd. Dat is het maandsalaris van een startende leerkracht.'

Ik voel me niet serieus genomen door het register.

UITDAGEND VAK

Patricia (63) heeft twee scholen met bijna vijfhonderd leerlingen onder haar hoede. Ze heeft de pedagogische academie gedaan en

een aantal jaren gewerkt als buurtopbouwwerker. Op haar 35ste koos ze voor het basisonderwijs. Ze stond een aantal jaren voor de klas, werkte als ib'er en vervangt nu af en toe als het niet anders kan de administratieve kracht, de ib'er of een zieke leerkracht. 'Het is een uitdagend vak waar je heel hard voor moet werken. Gelukkig waardeert mijn bestuur dat. En begrijp me goed: ik ben helemaal niet tegen een registratiesysteem, maar ik vraag me af of het register snapt dat wij op een heel andere manier onze vakbekwaamheid op peil moeten houden dan bijvoorbeeld artsen of advocaten.'

KAFKAËSKE VERTONING

Uit de opstelling van het register spreekt volgens Patricia wantrouwen. 'Ik vraag me af of de mensen achter het register ooit voor de klas hebben gestaan, ooit in een kantoor van een schoolleider hebben gezeten. Hebben ze enig idee hoe ons werk er van dag tot dag uitziet? Ze gaan uit van veranderingmanagement terwijl ik me voortdurend op de hoogte houd van actualiteiten en iedere dag leer.' Patricia volgt nu met haar 25 collega's een opleiding voor schoolleider van een IKC. 'Als we die hebben afgerond, hebben mijn collega's weer voldaan aan de eisen voor herregistratie. Zij tellen dan weer mee. Ik niet. Vanaf 2018 was registratie verplicht, dus ik word er ondertussen toch wat onzeker van. Ik voel me niet serieus genomen, door het register tenminste. Het is een kafkaëske vertoning.'

TEKST MARTIN VAN ROOIJ
FOTOGRAFIE MARTIN VAN ROOIJ
EN AANGELEVERDE FOTO'S